

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAI KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasznos petit sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzori hirdetések a szerkesztőjének írásban kell megadni. Helyi díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 30 kr.

Nyitási költségek minden petit sora 30 krajczár.

Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.)

Kéziratok nem adódnak vissza.

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán külföld:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy hónapra . . . 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:
Telegr. K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz. alatt.)

Mezőgazdasági s mezőrendőrségi törvényjavaslat.

II.

Mult alkalommal a fentebbi törvényjavaslatról általánosságban szözlünk. Midőn most annak egyes részleteire teszünk meg szerény megjegyzéseinket, távol áll tőlünk a gondolat, hogy a törvényjavaslatot izére szétszedve, annak hiányai s fogyatkozásai felett ellenőrző kritikát gyakoroljunk, vagy módosításokat ajánljunk.

Jelen fejtegetéseinkben csak aggodalmunknak akarunk adni kifejezést, vajjon a benyújtott törvényjavaslat elér-e kitűzött célját, viszonyainknak megfelelő-e, ha egész teljességében, ugy, amint kontemplálva van, keresztül-megy a törhozas mindkét fórumán?

Majd minden törvényjavaslatnál, kivált, mely alapján új alkotásokat, rendszereket javasol, eddig nem létező reformokat honosit meg, nem lehet felölnni az összes tényezőket, tekintettel kell lenni az összes helyi körülményekre s viszonyokra. Innen van, hogy ritka törvény az, mely kezdettől fogva tökéletes, innen van, hogy póttintézkedések válnak szükségessé, néha külön törvényt módosítással. Ha a törvényjavaslat mindjárt annak tárgyalásakor nem fognak módosítások történni, mindenesetre néhány évi gyakorlat, tapasztalat meg fogja mutatni mily pótlások lesznek idővel szükségesek.

Ami — szerintem — a törvényjavaslati célját kockáztatja, ez a törvény amasz gazdálkodás a nyolczados gazdákra nincs kötelezőleg kimondva, hanem csak megengedve, másrészt, hogy az e körüli eljárásban a közigazgatási hatóságnak ugyszólván szabad kezét enged szabad rendelkezést biztosít, nem tekintve azt, hogy ez a hatóság különben is igénybe van véve s bokros teendőit ezzel is szerfelett megszorítja, anélkül, hogy újabb munkaköréhez új erőket kapna.

A nyomásos gazdálkodást illetőleg, midőn a törvényjavaslat idevágó rendelkezései szerint helyenlevőnek tartjuk, hogy a nagyobb területű földesuraságnak szabad kezét biztosít, ugyanakkor az a felfogásunk, hogy a paraszt telkesekre nézve autonómikus szervezett alakítva őket — ki kellett volna mozdítani a kötelező nyomásos gazdálkodást.

Miért? Okadatolom.

A kötelező nyomásos gazdasági rendszer behozása esetek a paraszt telkeseknél a javaslat törvényerőre emelkedése után mihamar beletördölt volna a nép a kikerülhetetlenbe, különösen akkor, midőn ez szemelláthatólag csak hasznára lett volna; így pedig a birtokarány szerinti döntések helyen rosz vért, gyűlöletet s elkeseredést fog szülni a kisebb gazdák részéről a nagyobb birtokkal rendelkező telkesek ellen s a nyomásos gazdálkodás esetleges elfogadása és kötelezővé tétele a kisebbségben maradó gazdáknak, ezeknek elnyomatásuk jellegével fog birni, aminek a látszatát is kerülni kell, mert a köznép — fájdalom — nincs az erkölcs ama fokán, hogy adandó alkalommal bosszuját ki ne töltse embertársán, ki — hamis fogalmait szerint — szabad rendelkezése útjába áll.

A benyújtott törvényjavaslat leginkább a kisebb gazdák érdekeit van hivatva előmozdítani s területeikre helyes gazdasági rendszert behozni a nyomásos gazdálkodás által, tehát ennek kötelező voltát ki kellett volna mondani, annál inkább, mert e rendszer több helyen di-vik s amint magától értődik, csak ha-

szonnal, csak az érdekeltek érdekeinek előmozdításával jár.

A kötelező nyomásos gazdálkodás ellen szöklás ellenvetni, hogy a kis gazda földcsékéjén mindent termel, — amire a háztartáshoz szüksége van, — hétéfélét is, holott ezt a nyomásos gazdálkodás mellett nem tehetné.

Aki a nép viszonyait ismeri, az tudja, hogy a nyomásos gazdasági rendszer mellett épp ugy tehetné, hogy mindent termeljen, mint különben, mert a nyolczados telkesek bár birtokarány szerint, de egy és ugyanazt termelik, csakis a maguk szükségleteinek fedezésére. A népek nincs módjában, hogy termése értékesítésére gondoljon, főlöleg soha sincs, csak hiány, melyet évről-évre előlegesen fedez s ha el is ad valamit, azt csak a maga szükségletének elvonásával teheti, hogy legyen mivel az adóját megfizetni. A köznép elete nagyrészt nem is élet, csak tengődés előlegek mellett.

A nyomás s gazdálkodás mellett szökl az a körülmény, hogy a nép e nélkül csak kiszámíthatatlan kár mellett képes gyümölcsözteni földjeit. Különösen a földvidéken, a nép tehénkévei mivel a földcsékéjét s így közös legelőre gondosabb őrzet mellett innél ritkábban küldheti marháját, hanem hiányos felügyelet mellett maga legelteti a tenyérnyi széles-ségű parcellákon, minék következtében néha a legnagyobb erőmegfeszítés mellett sem teheti, hogy marhája a szomszédba is el ne látogasson s ott kárt ne okozzon s ha hozzávesszük a nép hajlamait a kártételre, az eddigi rendezetlen viszonyokat, a mezőrendőrségi törvény hiányát, csak akkor lehet fogalmunk, mennyire megtizedelve kerül haza a mezőről a termése.

Rendkívül nagy horderejű a törvényjavaslat VI. fejezete, mely a községi faskoláról s a befásításról szökl. Csakugyan a törvény különös intézkedésére volt szükség, hogy a faskolákra vonatkozó számtalan szabályrendelet számtalan vármegyében hatályba lépjen s a kőzutak, terek, partok, szakadékok biztosítására s megvédésére irányuló törvények megvalósuljanak, nem is említve a gyümölcs-fák nemesítését, a gyümölcsstenyésztes célirányos fejlesztését. Azonban ami a közutak s terek befásítását illeti, ha a törvényjavaslatban nem lesz felvéve az az intézkedés, hogy a marhát stb. csak párosával s egymásután megköltve lesz szabad ezeken ahajtani ugy, mintakülföldön s legközelebb Ausztriában is, külön örök e célra nem lesznek rendszeresítve: akkor, nézetem szerint, a magas pénzbüntetés sem fogja megakadályozni a fák rongálását.

A törvény keretén belül nagyon jó helye volna a homesteadnak is, mely a nyolczados parcellák végtelen földarabolását megakadályozná.

De ami leginkább javítaná, sőt emelné a kis gazdák helyzetét s amit mohón kerestünk a törvényjavaslatban, az nincs benne: olcsó hitelesítési létesítése. — Valóban, e nélkül a kis gazda sorsa ezután sem fog lényegesen jobbrafordulni. A nép — mint feljebb említettük — előlegesen fedezi az évről-évre mutatkozó hiányait. — A rőghöz tapadt szegény ahoz fordul, ki képes rajta segíteni, ahol a tőke minden adó nélkül fel van halmozva; de egyrészt együgyűségében, másrészt szorultságában csak a látszólagos mentő keze. veszi észre s nem egyuttal azt is, mily keserves uzsorakamittal kell leszolgálnia a feléje nyujtott életmentő falatot. A kenyérrőlküli munkás, vagy kis gazda valóságos zsákmá-

nya az ilyen lelkeleneknek: kihasználják egészen szorult helyzetét s hogy rövid, de találó legyen a kifejezés: kiszípolozzák. S bár volna mód e vérszópók ártalmatlanná tételére, de elég a furfangjuk hozzá, hogy a törvény szöglő elkerüljék, miben különben a nép butaságára is számítanak. S így terjed minden izgatás nélkül, a fajgyűlölet, így az antiszemitizmus, melynek — szerintem — ez a gyökere, alapja, ez a genezise s mely, mint okozat, mindaddig fenn fog állani, míg az ok is meg nem szűnik. Egy olcsó hitel létesítése, amint egyrészt elvonné termő-talaját a fajgyűlöletnek, másrészt pedig megszabadítaná földhöz ragadt népünket a lelkelenek karmai közül.

Egy olcsó hitelesítési létesítését kérjük, különben elszegényedik, elpusztul e nép, vagy a szociáldemokraták karjaiba veti magát. Melyik a veszélyesebb? Annyi tény, hogy egyik sem kívánatos a kettő közül.

Kurimszky János.

Az osztrák válság.

A király tegnap gróf Taaffet hosszabb kihallgatáson fogadta. Hogy ebben az egy óra hosszat tartó audiencián mi történt, annak kitalálásával a legmerészebb politikai kombinációk sem próbálkoznak meg. Pedig elég nagyot tettek a sejtések terén. A miniszterliszták egész özőnével szögláltak s majd minden körnek megvan a maga miniszter tippje.

Azaz egy bizonyos, hogy a király Taaffen kívül még senkit nem bízott meg a koalíciós kabinet megalakításával s hogy az uralkodó a koalíció tartósságában nem bízik, hogy egy-egy informálta magát a nagy pártközvetkezés részleteiről az árnyalatok hangulatáról s hogy az audiencián fogadott politikussal a rögtönzött ellenzéki szövetség szilárdaságáról tanácskozott.

Udvari körökben azt tartják, hogy a királynak ez a mely belátású skeptícizmusa nagy meglepetéseknek lehet okozója, még pedig olyan meglepő dolgoké, amelyek valamennyi eddigi kombinációt is reménykedést halomra dönteték s már teljesen lesujtott politikai köröket új reménykedésekre öszökelhetik.

Windischgrätz Alfréd herceget a király csak Budapesten fogja fogadni. A herceg csehországi birtokáról még nem érkezett Bécsbe és csakis néhány nap múlva jön vissza vadászataról.

Szvetenay tábornok meghalt. Az osztrák-magyar hadsereg egyik legkitűnőbb tábornokának hírtelen halálát jelentik Nagy-Szebenből. Báró Szvetenay Antal lovassági tábornokot és a 12. hadtest parancsnokát sétalovagás közben szöhlődés érte e néhány óra múlva meghalt. Első sorban a hadsereget érte nagy veszteség a tábornok elhunytával, mert minden körben ugy tekintettek reá, mint egy jövendő háboru dicsőséges hadvezérére. Legutóbb a borossebesi hadgyakorlatokon állt a sereg élén s ő felsege többször elismeréssel adozott kiváló hadvezéri tehetségének. Galiczia egyik városában született, de magyar származását nem tagadta meg soha, bár a katonai átiratok kérdésében a merev katonai álláspontra helyezkedett s az erdélyi törvényhatóságok ismetelt kérelme daczára németül küldte át átiratait, s éppen ő volt az, a ki a Debreczen városára által is elfogadott (Oh Debreczen! Szerk.) kezdeményezés tekintetében előszörltette meg az ismert distinkciót eljárásának igazolására.

Nagyohaji báró Szvetenay Antal Tarnopolban született 1831. decz. 5-en. — 22 éves korában lépett a bécs ujhelyi katonai Akadémiába, a honnan 4 év múlva hadnagyi ranggal lépett a 33-ik gyalogezredbe. Vegig küzdötte a középolaszországi hadjáratot és 1852-ben első oszt. hadnaggyá lett. — Ettől kezdve gyorsan emelkedett a katonai pálya lepcsőin. 1859-ben már mint 1. oszt. százados a vezérkarban harcolt Olaszországban és 37 é. korában nyerte el az alezredesi rangot. — 1869. jan. 20-án beosztották a honvédelvességhez s itt a főparancsnok segédtisztjeként szöglált, de már egy év múlva áthelyezték a Radetzky huszárezredhez, miután a király a

honvédelvességénél töltött szolgálatait elismerését nyilvánította. 1871-ben a 11. huszárezred parancsnoka. 1872-ben ezredes lett és így egy évre rá a gráci hadtest törzskari főnökségének teendőivel bízták meg, a honnan hasonló minőségben Bécsbe helyezték át. 57 éves volt, a mikor vezérőrnaggyá léptették elő. 1879-ben a hadügyminiszterium előiki irodájának főnöke lett s itt szerzett érdemei elismerésül a II. oszt. vaskoronarenddel s ezzel együtt baró ranggal tüntették ki. 1883-ban a hadügyminiszterium osztályfőnöke lett s mint ilyen előkelő, rokonszenves mődorával és nagy képzettségével kivívta a magyar delegátusok tiszteletét. Ez állásában érte altábornagyi kinevezése. 1885. szept. 14-én megvált a miniszteriumtól és egy gyalogdandár parancsnokságával bízták meg, a honnan 1888. jul. 21-én a nagyszabedni 12. hadtest parancsnokává neveztek ki. Két évvel ezelőtt megkapta a legmagasabb katonai rangot: lovassági tábornokká léptették elő. Bauer halála után sürően emlegettek, mint komoly jelöltet a hadügyminiszterségre, mely állásra kiváló szervező képességével fogva mindenki alkalmasnak hitte. Több külföldi (olasz, francia, szerb és svéd) rendjel tulajdonosa is volt.

BELFOLD.

Halb-rechts! Nagy Kanizsa, okt. 30 Remete Géza a letenyei terület országgyűlési képviselője ma reggel kártotta Szepetneken beszámolóját. Beszámolójában kijelenté, hogy Ugron Gabort, a 48-as part vezérét, a függetlenségi és 48-as pártba több oknál fogva nem követhető és hogy ezertul a nemzeti párt tagja lesz.

A magyar román határ rendezése. Orsováról távirtozzak, hogy a magyar kormány elrendelte a magyar-román határvonalnak háromszögként való pontos megállapítását, abból a célból, hogy vitás esetekben a határvonalat még akkor is biztosan meghatározhassák, amikor a határjelzők hiányzanak, vagy egy-egy patak medrét megváltoztatja, ami eddig mindannyiszor vegyes határigazító bizottság kiküldését tette szükségessé. A kérdéses határvonal száztizenegy mérföld hosszú és mivel a szabadban évenként legfeljebb 9 hónapig lehet dolgozni, két szakosztálynak három évig lesz dolga a határ végleges megállapításával.

A zónaidő terjedése. November hava elején, a zónaidő, melyet nálunk léptettek legelőször életbe, az olaszországi és dániai vasutakon is életbe lép. Nyugat-Európában már most csak Spanyolország és Portugália vasutjain használják még a régi időszámítást.

A reformáció emléke.

(A debreczeni felsőbb leányiskolában.)

A Kossuth-utcán haladtunk végig. Ön-kénytelenül is betér a tanügyet szerető ember a diszes új »E. v. ref. felsőbb leányiskolába.« Épen jókor: egy szép ünnepi foly az emelől teremben.

Az emelvényen Nagy Gyula a segéd-lelkész ül. Körül: Nemethy Lajos, Eötvös K. Lajos, Segesváry József (n.-károlyi esperes), Csernák István (m.-ugocsi esperes), Medve Kálmán, Kiss Gedeon (szatmári főkapitány), Krüszelyi Balint (m.-szigetesi jogtanár), Kovács Lajos és mások; aztán az egész nevelő és tanító személyzet, élén a sokerdemű igazgató: Dóczy Gedeonnal. A teremben több 200 növendéknek szorong és ünnepi diszbe van öltözve.

Rázendül a XI. zsoltár: »Te benned bízunk eleitől fogva.« A növendékekkel a felgyűlt fenyés közönség is énekel.

Nagy Gyula szökl meg ezutan az emelvényen. Buzgó imát rebeg az egék urához, hogy e mai nagy napot, a reformáció 366-ik évfordulóját, megéri engedte. Az ima után szent igéül felvette Pál apostol a zsi-dókhöz írt levelének 13-ik részéből a 7-ik verset: »Meg mlekvezetek azokról, a kik ti előttetek jartak.« És tartott okos, szellemes, szívhez, lélekhez szöklő beszédet. Végezve azzal, hogy azoknak az első protestánsoknak porait szöthordta a szél. A hol e porszemek leestek, megfogantak, felnöttek, terebélyes fákká lettek és hatalmas oltalmat nyujtanak a világ hiúságaival szemben.

Ajánlta, hogy védjük e fat azoktól, kik gyökerere fejszét vetnek és ne engedjük a meg-tisztított tudományt, vallásosságot és hazafiságot elesni.

A bezáró ima után a növendékek ismét

egy szép kálvinista dicsőretet (a 137-ik 7-ik versét) énekeltek el: »Mennybéli felségs is-ten! Kinek dicsősége ott fenn!»

Néhány percz múlva Dóczy Gedeon karján Kárácsón Ottília tanítónő lépett az emelvényre. A növendékek a Hymnuszt énekeltek s erre szavaltat következett: »Luther. Francziából átdolgozta Pótor Elemér.

A »Szózat« éneklésével ért véget a szép, egyszerű, de magasztos ünnepély. Telve volt a kis ünnep áhitattal, kegyelettel és lelkesedéssel és a mi fő, hazaszeretettel.

Az a »Hazádnak rendületlenül«, melyet együtt és végig énekeltek az egész közönség: annyit jelentett, hogy »Él magyar! All Buda még!« hogy rajtunk magyar reformátusokon e hazában diadalmat nem vehetnek a »pokol kapui sem.«

Boldog az a gyermek, a ki ide jut, és szerencsés az a szüle, ki ide adhatja leánykáját. Nem lehet, hogy mi távol vidékiek, ha sorsunk ide hoz, fel ne sohajtsunk ilyenek láttára és hallottakra a költővel: »Csak áldom az istenemet; A miért én is magyar vagyok te A debreczeni ev. ref. felsőbb leányiskola pedig: Éljen! Virágozzék! S teremje meg azokat a gyümölcsöket, a miért létesült: a rendíthetetlen magyar néket!

V. Krüszelyi Balint.

Az ünnepélynek a főiskola dísztermében folytatása volt délután 4 órakor. Az ünnepélyen, melyen díszes hölgy közönség is volt jelen ott láttuk ft. Kiss Áron püspököt, annak fivérét Kiss Gedeon Szatmár város főkapitányát, Széll Farkas kir. táblai tanácselnököt, Fekete Sándor megyei főjegyzőt, stb., a főiskolai tanári kart, és a lelkesítő kart szép számmal képviselve, továbbá a főiskolai ifjuságot nagy számmal. A műsort a főiskolai énekar nyitotta meg, majd Dr. Erdős József ak. igazgató tartott beszédet, míg Csia a Kálmán 4 th. egyik alkalmi ódját szavalta el, Lencz Géza 4 th. pedig történelmi felolvasást tartott. Este a főiskola hittanhalgatói vacsorát rendeztek a Weber vendéglőjében, — hol több tanár is részt vett.

KÜLFÖLD.

Rampolla. London, október 30. A Standard egy római táviratot közöl, hogy Rampolla bíboros a párisi nunciust megbizta, felelje ki a francia kormány a pápa szerencsekívánatait a francia-orosz ünnepségek fényes sikeréhez, továbbá, hogy kérje fel Mohrenheim orosz nagykövetet, hogy a csár előtt, tolmácsolja a pápa üdvökvánatait. Ugyan-e lap hire szerint Rampolla államtitkár lemondott, mert a bíborosok felhívták a pápát arra, hogy Olaszországgal szemben kevésbé ellenséges politikát folytasson. A francia követ közbenjárására azonban a pápa nem fogadta el államtitkára lemondását.

Agyonlőtt polgármester. Lapunk legutóbbi számban megírtuk, hogy egy Prendengast nevű ember agyonlőtte Harrison chikagói polgármestert. Mikor a gyilkost erős katonai fedezett alatt a törvényszéki épületbe kísérték, a néptömeg, vagy 30,000 ember or-

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

HALOTTAK NAPJÁN.

— A »Debreczen« eredeti tarczája. —
Ira: Szüts Jenő.

I.
Csöndesen járjatok az ablak alatt, jó emberek, mert a kis Pistuka nagyon beteg. Most épen megszállta egy pillanatra a jöteknő álom s elringatta, mint habos hullám a gyöngye virágszálat... Ugy, ugy! csak csöndesen járjatok, suttogva beszéljétek, hogy meg ne zavarjátok a nyugalmát... Aztán te is hallgass el ciszsergő madárka, ki hangos daloddal üdvözöld a tavasz megerkezést. Hallgass el, mert hiszen látod: itt nálunk nincsen ám tavasz; beteg a mi egyetlen, drága kincsünk, szerelmes kis fiunk.

Nagyon beteg az ártatlan. Hogy piheg az a csöpp kis melle s milyen vérvörös rózsákat fest arczára az az utálatos, forró láz... Szegény apró kis teremtes, hamar bele kell kösölnöd a szenvedésbe. De ne felej, az a jó lstenke, a ki felettünk a villámos égben lakik: ki fogja még ezt neked pótolni.

S a szegény, kisírt szemű asszonyka újra remélni kezd.

A vallás, a hit új reményt önt csüggedő lelkébe s valamennyire visszanyeri erejét. S ebben nincs semmi naivság, a mi felett a század végeinek túlművelt embere csak mosolyogni szokott.

Oh! nincs. Hová is menekülhetne más hová egy gyöngéd lelkű nő, egy fia életéért imádkozó anyja, mint a vallás és hit védő szárnyai alá?

A férfi, az apa, máskép van. Durvább természetében gyökerezik, hogy hamarabb elveszítse reményességét, könnyebben tudjon lemondani, de azért feledni nem.

Eh, balgaság még most is reménykedni, mikor az a mindenható tudomány, a mely nem ér egy fakóvat, — kimondta a maga halálos ítéletét! Vagy maga talán isteni csodát vár?

dítova követte oda őt. Miután a törvényszéki épület kapuját bezárták, a csöcsélek be akarta zuzni a kaput és meg akarta ostromolni az épületet. Katonáságot kellett segítségül hívní, hogy a gyilkost a nép dühe elől megmentse. Két órai hosszúra tartott, míg a katonaság az izgatott tömeget szétszórtathatta. Harrison 58 éves volt, kétszer jutott özvegyesre s röviddel ezelőtt jegyezte el miss Houwardot New-Orleansból. A lakodalomnak a jövő hónap 9-én kellett volna megtörténni és az erre szóló meghívókat már szét is küldötték.

Egyházkerületi közgyűlés.

— Első nap. —

Debreczen, nov. 1.

A tisztántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése ma reggel 9 órakor vette kezdetét a főiskola dísztermében. A közgyűlésen igen szép számmal voltak jelen úgy az egyházi, mint a világi tagok.

Elnököl Kiss Áron püspök buzgó imával nyitja meg a közgyűlést, aztán előterjeszti jelentését a legközelebbi közgyűlés óta történt fontosabb eseményekről. A jelentésnek lényeges részét képezi a debreczeni filozófiai fakultás ügye, illetve azon intézkedések, melyek a filozófiai fakultás felállítására érdekében történtek.

Elnököl püspök szomorúan tudatja, hogy a világi elnök, Vályi János egyházkerületi főgondnok azon csapás miatt, mely őt a közel múltban érte, akadályozva van a megjelenésben. Fölkéri tehát Tisza Kálmánt, mint legidősebb egyházmezei gondnokot, hogy a távol levő főgondnok helyét, a világi elnöki székot, foglalja el.

Tisza Kálmán elfoglalván az elnöki széket, inditványozza, hogy a nagyerdemű főgondnokot ért csapás felett az egyház. közgyűlés fejezze ki részvétét s e részvét tolmácsolásával Kiss Áron püspök bizassék meg. (Általános helyeslés.)

Tóth Sámuel egyh. ker. főjegyző felolvassa a megjelent tagok névsorát s a távollevőkről jelentést tesz, jelenti továbbá, hogy a debreczeni egyházmezei gondnokává Nádányi Miklós, a felső-szabolcsi egyházmezei gondnokává Gencs Albert, esperesévé Lukács Ödön, a máramaros-ugocsi egyházmezei esperesévé Csernák István, gondnokává pedig Szöllősi Antal választotta. A választás tudomásul vétetik s a megválasztottak állásaikban megerősítettek.

Szóllősi Antal és Nádányi Miklós, mint új gondnokok leteszik a hivatalos esküt s rövid, de lelkes beszédben ajánlják magukat az egyház kerületi közgyűlés jóindulatába.

Kiss Áron püspök a közgyűlés részéről meleg szavakkal üdvözli az új gondnokokat, kik — régi szokás szerint kezelt szorítanak a közgyűlés tagjaival.

Osterlamm Ernő főiskolai tanár s Mécsáros József, a főiskolai gazdasági tanács tagja, elhunyan, emlékükgyőzőkönyvileg örökítetik meg.

Főjegyző jelenti, hogy Dr. Kovács Sándor egyházkerületi világ aljegyző — bokros

Neveltség! A csodák korának vége van s lassanként oda jut a világ, hogy az lstenben sem fog hinni senki... Nos hát még mindig sir?

Ugyan ne rontsa a szemeit, hiszen azzal úgy sem segít a mi kis betegünkön. Meg fog halni s azzal vége van! Ebbe bele kell nyugodni... Viselje úgy a fájdalmát, mint én.

Azzal elhallgatott. Mordan össze vonta szemöldökét, s elfordult az asszonytól, hogy feltörölje a könnyeket szeméről. Néhány lépést tett a szűk szobában, csak úgy tétozva minden czél nélkül s aztán egyszerre visszafordult. Látszott az arczáról, hogy támadni akar.

— De hát mit sir? Hiszen nem sajnálja maga olyan nagyon azt a szegény gyermeket, mint a hogy mutatja! Nem hát! Lattam én azt, hogy sosem szerette egy, mint a hogy egy igazi jó anyának szeretnie kell a gyermekét. Azert is nem vigyáztál rá, hogy hadd pusztuljon el a háztól minél előbb. Igen, igen. Ne is védje magát, tudok én mindent. Akarattal hütöttem meg, hogy csak hadd vigye el az ördög! No, hát itt van a műve, most gyönyörködhetik benne.

Az asszonynak nem volt ereje védeni magát e szörnyű vád ellen, csak lerokkadt a lázas fucsákára s fuldokló, nehéz zokogásban tört ki.

II.
... S a haldokló virág szál letört nem sokára. Álmában eljötték érte a szép szárnyas angyalok s kilopták belőle ártatlan tisztá lelkét.

Oda repítették egyenesen az isen trónja elé, a hol nem kinez többé senkit az az utálatos forró láz s nem győzőr semmiféle kór.

A szegény anyja meg ott őrizte a hideg testet s úgy várta, hogy megerozduljon. Hiába, csak nem mozdult az! Örökre úgy maradt merre s nem tudta életre hozni a fájó könyvek egész özöne, nem a tudomány, nem az ima.

Szép kis koporsót hoztattak a drága halottnak s őt magát felöltöztették fehérbe. Ugy nézett ki, mint valami ártatlan alvó anyagka, meg mosolygott is az a parányi ajka, édesen, boldogan.

teendő miatt — ezen állásáról lemondott. — Erdemei jegyzőkönyvi elismerésében részesülnek.

Főjegyző jelenti, hogy a beregi egyházmezei gondokává ismét Uray Ivánszátott meg.

A főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyvének átvizsgálására Horváth István elnöklet alatt, a segély-egyleti pénztárnok számadásának átvizsgálására Dávidházy János elnöklete alatt küldöttégek választatnak, a díjevelek, csereszereződések előleges átörzésével az esperesi kar bizatik meg. A szavazat-szedő küldöttégek tagjaivá megválasztatnak: Fráter Imre, Némethy Lajos, Dorogi Lajos és Skell Kálmán.

Szabó János esperes örömmel hozza a közgyűlés tudomására, hogy ft. Kiss Áron püspök ur ez évben érte meg lelkesítő munkésének 50-ik évfordulóját. — Örömmel üdvözli ez alkalomból a köztisztelőket és közszereteket álló püspököt s kéri a gondviselést, hogy őt egyházunk javára még sokáig eltessze. (Eljenzés.) A közgyűlésjegyzőkönyvileg fejezi ki örömet.

A lelkesítő-képességi vizsgákról szóló jelentés felolvasása után a beregi esperes-választási ügy vételettel elő.

Uray Imre egyházmezei gondnok ugyanis az egyházkerületi közgyűlésnek azon határozata ellen, hogy a beregi egyházmezeiben az esperesi állásra beadott szavazatok felbontassanak, felebbezést jelentett be a konventhez s ez iránt megkeresést intézett a püspöki hivatalhoz.

Gróf Degenfeld József azon nézetben van, hogy e felebbezést nem lehet fölterjesztetni, mert a konvent nem felebbezési fórum.

Uray Imre kéri a felebbezés fölterjesztését. Kijelenti, hogy az esperes-választásnál a törvény megsértetett s számos visszaélés történt.

Tisza Kálmán az egész ügyet tisztán közigazgatási ügynek tartja, melyet felebbezni nem lehet.

Uray Imre kijelenti, hogy szert adta be a felebbezést, hogy a jövőben ilyen visszaélések sehol ne forduljanak elő. A politikai közegek ne avatkozhassanak bele egyházi ügyeinkbe. E szempontból kéri, hogy az ügy köpönyeggel ne takartassék el, a kérdés el ne tussoltassék, hanem tisztáztassék.

Tisza Kálmán a kijelenti hogy ő köpönyeget nem keres*, se eltussolni semmit nem akar.

Tisza István azon nézetben van hogy ez nem sérelmi, hanem tisztán közigazgatási ügy, így a felebbezésnek nincs helye.

Kiss Albert kéri a felebbezési okmány felolvasását.

Gróf Degenfeld József azon esetben, ha okmányilag lenne kimutatva, hogy a beregi esperes-választásnál illetéktelen befolyások érvényesültek, nem ellenezné azt, hogy az ügy felirat útján terjesztessék föl a kon-

*) Csak forgat!

Szerk.

De fájt is a mosoly az anyjának is, meg az apának is. Csak sirtak, zokogtak mind a ketten s nem volt egy szavuk se, a miben fájdalmukat kiöntötték volna.

Rászegették a fedelet. Mintha csak a szívükbe mártottak volna tört, a mely halálra sebez.

Minden lűes egy-egy keserves halál. Lassu halál, nehéz halál. De biztosan öl. Emésztt, senyveszt napról-napra s egyszer csak beleborit a koporsóba. Töri az embert a fájdalom; csak úgy húzza mindig közelebb a földhöz, azt akarja, hogy lerokkadjon.

A sir szelénél le is roskadt az anya. Alig bírta felemelni két fekete ruhás asszony. El is vitték onnan rögtön. Kocsira ültették és haza vitték.

Mert látták rajta, hogy valami nagyon, nagy baja lehet. Otthon aztán egy kicsit magáhozért. Valamennyire megkeményítette a szívét, hogy beszélni tudjon az urával, a ki olyan mordan, ötéten ül az asztal mellett, hogy nem jól esett a szemek még ránézni sem.

Csak alig észrevehetően remegett a hangja, hanem a könyei már kiapadtak.

— Miklós, hát még most is vádol? Most is, mikor már teljesen megtört a bánat, a fájdalom? Oh! nem is lehet maga olyan szivtelen, hogy engem, az anyát, okozza ami drága kis fiunk halála miatt...

Itt elérékenyedett s nem tudott tovább beszélni. Kezeivel eltakarta arcát s minden áron el akarta a sírását fojtani.

— Hogy vádalom-e? Igen, vádalom. Hát mondja meg úgy a hogy a szive surja: nem akkor hült meg a szegény, mikor maga egy vasárnap délután kivitte az utcára? Persze, mert nem tudott itthon maradni s meg kellett mutatnia az egész városnak, hogy nézzétek, új ruhám van meg aztán szép tollas kalapom! Hát nem akkor hült meg? Mi? Hiába mondtam, hogyne vigye ki, mert az olyan gyöngye kis teremtesnek a legkisebb fuvalom elég s rögtön meg van a baj. Hja, ha hallgatott volna az okos szóra, melyet a megmondolás, előrelátás sugalmazott, — akkor nem kellene

venthet, de a felebbezés fölterjesztését ellenzi. Tisza Kálmán úgy tartaná a kérdést legjobban megoldhatónak, hogy az esperesi választás érvényességére vonatkozó határozat fentartassék; — ha azonban olyan dolgok jönnek napvilágra, melyek egyházi sérelmet képeznek: akkor az egyházkerületi közgyűlés által az ügy fel fog terjesztetni a konventhez.

Tóth Sámuel főjegyző egész terjedelmében felolvassa az Uray Imre felebbezését és a mellettek okmányokat, melyek a mellettek támaszkodnak, hogy a beregi esperes-választásnál többféle visszaélések történtek, a politikai hatóság is beleavatkozott a választásba. Akadt olyan szolgabíró is, a ki megkísérelte a presziót s a beregi főispánnak jelentéseket küldött a szavazásokról, a mihez pedig éppen semmi köze sem volt. Nemely egyházak szavazataikat megváltoztatták, volt volt olyan presbyterium is, mely a szavazás iránt tétlen volt stb. E visszaélések megvizsgálására delegált bíróság kiküldését kéri a gondnok.

Kiss Albert konstatalja, hogy azon közgyűlési határozatnak, hogy a szavazatok felbontassanak, elég tételtett. — A gondnok által felhozott okokat azonban figyelmen kívül hagyni nem lehet. Delegált bíróság által meg kell vizsgáltatni az ügyet, mert a béke csak így tér vissza a beregi egyházmezeibe.

Gr. Degenfeld József kijelenti, hogy nincs egy véleményen Kiss Alberttel. — (Egy hang: Hisz az természetes!) Mindössze 2—2 szavazat van okmányilag felszereltem megtámadva s ha e szavazatokat le is ütjük, a végeredmény mégis csak az lesz, hogy a megválasztott esperes 5 szöbbséggel bír. A bíróság kiküldésének szükségét nem látja.

Uray Imre kéri a delegált bíróság kiküldését a felhozott vádak megvizsgálására. Ő az egyházmezeiben a törvény őre s mint ilyen csak kötelességet teljesítette, midőn az elkövetett visszaélések ellen orvoslást keres.

Lukács Ödön a bíróság kiküldése mellett emel szót, — nem ellenzik azt Tisza István és Szeremley József sem, végül maga gróf Degenfeld József is belátja, hogy minden további ellenkezés hasztalan s ő is belenyugszik a bíróság kiküldésébe.

Az elnökség kimondja a határozatot, hogy a beregi esperes-választás visszaéléseinek megvizsgálásával egy küldöttség bizatik meg az egyházkerület által. E küldöttség tagjait a holnapi gyűlésen választják meg.

A szatmári egyházmezei intézkedést kéri az iránt, hogy a satoros ünnepek harmadik napja végleg megszüntessék. Az egyházkerületi közgyűlés az e tárgyban már korábban hozott határozat fentartását kimondja.

A szatmári egyház a megüresedett egyik lelkesítő állást 10 évig betöltetlenül akarja hagyni. Az egyházmezei ezt nem engedte meg, hanem utasította a szatmári egyházat, hogy találjon módot e lelkesítő állomás fentartására. Ez ellen az egyház felebbezett, azzal okolván meg határozatát, hogy a szatmári egyház súlyos anyagi viszonyokkal küzd.

Szarka Boldizsar elismeri, hogy a szatmári egyház mint egyház nagyon szegény

S ilyen között.

— Nagy boldog, hogy ennek a pü. Aztán újra dult... — Aztán elölöd.

A férfi olyan mintha azt akart azért nem gyűlö. De meg mi elébe vágott.

— Tudod, ő is szeret, nem elvi, sem vagyontek, békeben él. Eredj haza és hogy eddig is lehet egy anyárgye ki gyermeké Tudod, ilyen nin

— Mit, én nem szerettem a faszott minden mómtól. Az az a Csak bab, a ki vélni soha... lom, de én válni

— Tndod, leszek, hogy mi rövidébb idő alatt adni? Oh! soha jük mi egymást másképen meggyél; majd ha vé csak mindenképpjam! No hát ha neki... — Tudod, Kikisérté akkor is folytortietni fog.

Sápadt vörü, fekete fa

de azon állítás, hogy által nem résztesített. felel meg a valóság beleegyezését nem adni mári egyik lelkesítő állományi intézkedés, no áldozat készéget vár. Az egyházmezei hatá kéri.

Ujjfalussy ház határozatát veszi egyháznak igen sok a tagok áldozatkészége de attól tart, ha folyó áldozatkészégre apró rossz vért fog szülni tarozatának megerősé

Szél Kálmán va, nem tartja meger egyház határozatát. Szabó Károly is. Ujjfalussy Sandor ne

Az egyházmezei által helyben hagyta Gyűlés vége d.

Határi

Találkozó szerdai egyetértő Otthonban.

Sétahangverseny vasárnap d. u.

Nov. 1. Egyházker. Nov. 9. A választás. Nov. 12. A tornak.

Halottak

szentek napja, mikor az elhunytak sírházait tozóik. Valóságos ma koszorúkkal harsirját. Temetőek beczon s a legnagyobb uralkodott.

A debreczeni szörményből írják: házatának e hó 24-ig yalta a zsinati biz. ev. ref. egyházkerületi czeni protestáns egy mindvög magas s mossy Bela preszédip szegében nra inditványozza, hogy hazakint való gyűczélra, kijelentette, tevőleges részt ves a ref. egyház pénz ványoztassék az es szerző 200 koronát tennre. Nemes péld Gábor főgondnok. remley József esperes koronálgárultak. Az egyháztanács nagy szöbbséggel 10 évig évenként 8000 koronával já létesítéséhez.

KIADÓ.

A guti erdő tőzomszedságában 350 földtagbirtok, lakóház, gazdasági épületek, dohánytermelési engedéllyel 1894 január 1-től 3, esetleg 6 évre haszonbérbe kiadó.

Értesítést ad Sajó György ügyvéd Nagy-uj-utca 1708b. szám a.

(486)

1-3

KARDOS LÁSZLÓNÁL

KOSSUTH-UTCZA.

VALÓDI VÁSZNÁK.

Diszeskávés készletek

ASZTALNEMŰEK (szepességi.)

Complete kelengyék.

Igen nagy raktár: **Ágyterítők-ben**

Gyapju és selyem alszoknyák.

(444)

I

Arverési hirdetemény.

Közadós Horangi György és neje Kátai Jozefa csódtömegéhez leltározott termények u. m. buza, árpa, tengeri, répa, sz na, c-utka, nemkülönbön különféle gazdasági eszközök és szobabutorok a folyó évi november hó 3-án d. e. 9 órakor Kövesdi János és Koszorus Lajos urak szepesi tanyáján, — a lovak pedig a lóvásártéren f. évi november hó 7-én d. e. 8 órakor árverés útján eladatnak; — melyre a venniszándékozók azzal hivatnak meg, — hogy az elárverezendő ingóságok a tanyáról azonnal elszállítandók.

Debreczen, 1893. okt. 21.

Dr. Nagy Kálmán, tömeggondnok.

(483)

JUTÁNYOS szabott áron

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL:

dívtalos női ruházóvetés

Francia flanel, Kasán, Moldon

legujabb flanel

selyem és bársony

BLUZOK

szines és fekete selymek

MOSÓ VELEZEK

TÉLIHIMALÁY KENDŐK

selyem- és harasztkendők

Gyermek-ruhácskák, felöltők

normal-gyapju- és pamut

ALSÓ INGEK

UJJASOK és NADRÁGOK

Téli harisnyák, keztyük

Az idén szép raktárt tartunk

BRASSÓI és GÁCSI

posztokban

Tricot, peruvien és Doskinokban.

ELŐLEGEK

minden sorsjegyre, értékpapírok legelősebben.

Átveszünk továbbá

teljes sorsjegyeket, melyek letzés szerinti havi részletekben legelősebben visszaválthatók. Váltóüzlet Werner & Co., 39

Wien, I., veriang Wippl-str. Helyben vagy vidéken elzalogosított papírok általunk átvételnek és a megfelelő fölösleg kifiztetnek. (464)

SZÖNYEGEK

függönyök, ágy- és asztal-terítők

bútorszövetek és viaszkos-vásznak

takarók és lópokrócok

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL.

443. a)

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(FÖTÉR 1828. SZ. A. CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben) teljesen ujonan berendezett könyvnyomda.

Elvállal mindenféle nyomtatványokat:

takarék-pénztári, kereskedelmi

üggyévi és községi nyomtatványokat.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KÉSZIT:

Gyászjelentéseket, bái- és lakodalmi meghívókat.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT, TANCZRENDEKET és ÉTLAPOKAT.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések ERDÉLYI ISTVÁN nyomdai művezető nevére czimzendők.

Nyomdánkát, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.

Izléses kiállítás!
Jutányos árak!

Izléses kiállítás!
Jutányos árak!

Hirdetések a „DEBRECZEN” czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek.

SZÁMLAKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET, bor- és rum-vignetteket, falragaszokat, MINDENMŰ KÖRLEVELEKET és ÁRJEGYZÉKEKET.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FOLYÓIRATOKAT és a NYOMDAIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással

jutányos áron.

Bíróági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Előzetes árak:
helyben, vagy postán külföldre
Egész évre 10 frt
Félévre 5 „
Negyedévre 2 „
Egy hóra 1 „
Egyes szám 4 kr.

lap szellemi részét illető minden jog fenntartva. (Fötér 1828. házban)

Előzetes árak helyben:
Fötér K. Lajos könyvtárában
és a kiadóirodában. (Fötér 1828. házban)

Irányi

(Ny. E.) Holnap napja, az a nap, megáll egy pillanatra költözöttek, kimultak zönöge kegyeletes ilyenkor az elhunyt na Sztintugy az egyetem mint minden évben hivta meg a közönsé gyásznapjára, mely kezdetet. Ekkor vonu egyetem haligatói köp pesi temetőbe, s lete halt dicsőnk sírjaira, tes szavakkal adózva Batthyányi László (a tudós egy rencz mauzoleuma a Egyetemi kör elnök Megkoszorúzták ezen nieczky herczeg, Klap A boldog emlé sírját is, mely meg hantból — a tejejt resztel — áll, meg ünnepi szónok varo Ló s y Arthur jh. noki hévvel előadott leg hangzott:

Kegyeletes Egyetemi Elfogódva, meg e kis sirdom lélem, mert e par len nagy nemzet Szentély ez hova zeledetek: itt le től megszabadult siri áhát I r a n Egy esztend gyelet szent áld taink iránt: ó a A sirokon még lékezés virágai, hunyta le szem Holnap, a gyászos évfordul elköltözése által res fájdalommal emléke előtt. Egyszerű e

A „DEBRECZEN”

KÖNYV

— 11 —

A mi

Sírban

Béla

Csillag

— Eltűnt

Mint

Az ós

Az én

Sírok

Sötét

Mig

Egyre

Keres

Csillag

Nem

Ó min

Ott

Ott

A sz

Attend

A van

Gyász

Az ó

Fűj

Angy

Szent

Köpo

En